

Pentru Onoare! Pentru Patrie! Pentru Tricolor!

Nr. 6 (664)
2020

OASTEA MOLDOVEI

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

oasteamoldovei@army.md

RITMUL BLINDATELOR LA BĂLȚI

Știri

■ EVENIMENT

4 92 DE TINERI OFIȚERI AU PĂȘIT ÎN LUMEA MARE A MILITĂRIEI

Au primit diplome de licență și au fost avansați la gradul primar al corpului de ofițeri „locotenent”. Este vorba despre absolvenții promoției 2020 a Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”

8 700 DE NOI APĂRĂTORI AI PATRIEI

Ministrul Apărării, Alexandru Pînzari, comandantul Armatei Naționale, general de brigadă Igor Gorgan și locțiitorul șefului Marelui Stat Major, colonel Octavian Varzari, au participat la activitatea festivă cu prilejul depunerii jurământului militar de către tinerii înrolați în luna iunie, curent.

■ FORCE MAJEURE

10 ARMATA NAȚIONALĂ INTERVINE ÎN ZONELE AFECTATE DE INUNDAȚII

Militarii Armatei Naționale întind o mână de ajutor localnicilor din satul Speia, raionul Anenii Noi, la înlăturarea consecințelor inundațiilor, cauzate de ploile abundente din regiune.

■ INTEROPERABILITATE

6 KFOR ÎN ACȚIUNE! CHIAR ȘI PE TIMP DE PANDEMIE!

În regiunea Kosovo, militarii moldoveni continuă să își îndeplinească mandatul ONU cu responsabilitate și, în același timp, cu respectarea tuturor măsurilor de siguranță împotriva pandemiei COVID-19.

16 MALI - ÎN LUPTĂ DUBLĂ PENTRU VIAȚĂ

Succint, misiunea EUTM Mali oferă consiliere și sprijin în domeniul instruirii militare pentru Forța comună a G5 Sahel, astfel, dezvoltând capacitatea de instruire autonomă a armatei maliene. Din acest angrenaj face parte și Republica Moldova din anul 2018, alături de alte state.

Pentru Onoare! Pentru Patrie! Pentru Tricolor!

Șef Centrul mass-media militară
locotenent-colonel Sergiu LECA,
tel. 022-252-047

Locțiitor-șef Centrul mass-media militară
maior Viorel GLAVA

Echipa redacțională:

căpitan Dmitrii VOSIMERIC
căpitan Inga RADVAN
locotenent Gheorghe GURĂU
plutonier adjutant Vitali IOVU
Steluța MOSCALCIUC
Kateryna RUSSU
Ion VULPE

oasteamoldovei@army.md
tel.: 022-252-045, 022-252-047

Secția TV/Radio:

locotenent Ludmila SOLOMON
locotenent Mihail ȘAMBRA
ladatorie@army.md
scutulpatriei@army.md
tel. 022-252-019

12 **VIAȚA MILITARĂ** **EFORTUL ARMELOR** **Procesul de renovare a tehnicii militare** **continuă în unități**

Brigada de Infanterie Motorizată „Dacia” din municipiul Cahul desfășoară lucrările de recondiționare a tehnicii din dotare, pregătirea acestora pentru revista de front și exercițiile care urmează.

18 **CU HIPOCRATE ÎN ARMATĂ** Medicina militară înseamnă mai mult omul, decât tehnologia în domeniu. Or, în câmp, acolo unde aparatele, instrumentele medicale sunt limitate sau lipsesc, toată rezolvarea situației se bazează pe capacitatea lucrătorului medical de a interveni prompt, creativ, echilibrat și adecvat.

20 **ARMATA ȘI SOCIETATEA** **SUFLET DE COVID** Nu e un secret că unitatea militară din nordul țării a fost cea mai afectată numeric de COVID-19, în rândul militarilor în termen. În același timp, focarul a fost controlabil, inclusiv cu ajutorul psihologului unității.

22 **COPIII „ARMATEI” (2)** Ce le faci copiilor, aceea vor face ei societății, scria Karl Menninger, psihiatru american. Și ce fac părinții militari când descoperă un talent, o aptitudine la copiii săi? În mare parte, îi înscriu la un centru de dezvoltare, iar mai apoi au șanse să trăiască în comun și succesele lor.

24 **ISTORIE MILITARĂ** **UN LUPTĂTOR PENTRU IDEALUL ȚĂRII** La 2 iulie 1504, în cetatea de scaun a Moldovei Suceava a încetat din viață marele voievod al Moldovei Ștefan al III-lea, fiul lui Bogdan al II-lea, din dinastia Mușatinii. Lunga domnie a lui Ștefan a fost marcată de 40 de războaie de apărare a independenței Moldovei.

Secția rețele socializare:
locotenent Irina TRIFAUȚAN
Liuba VICOL
tel. 022-252-021

Materialele publicate
de „OASTEĂ MOLDOVEI” reflectă
opinia autorilor care s-ar putea
să nu exprime poziția redacției.
Reluările din „OASTEĂ MOLDOVEI”
trebuie să conțină trimerile la sursă.
„Oastea Moldovei” (Revistă)-
ISSN 1857-3703

Centrul mass-media militară
or. Chișinău,
șoseaua Hîncești, 84
ÎS FEP “Tipografia Centrală”
Adresa: mun. Chișinău, str. Florilor, 1
Tel.: 078879915,
e-mail: tipog77@mail.ru

92 DE TINERI OFIȚERI AU PĂȘIT ÎN LUMEA MARE A MILITĂRIEI

Au primit diplome de licență și au fost avansați la gradul primar al corpului de ofițeri „locotenent”. Este vorba despre absolvenții promoției 2020 a Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” (AMFA). Ceremonia a fost desfășurată pe platoul instituției.

Prezent la eveniment, ministrul Apărării, Alexandru Pinzari a apreciat prestația tinerilor locotenenți pe parcursul studiilor și le-a urat mult succes la îndeplinirea serviciului militar.

„Aveți în față un viitor și o carieră militară într-un mediu al disciplinei, al valorilor și normelor militare, cu care voi sunteți deprinși deja, din anii de studenție. Vă așteaptă, de aici înainte, ani de muncă asiduă, de multe ori presărați cu multe clipe de luptă cu propriile limite, însă voi trebuie să fiți determinați de a urma o carieră militară plină de realizări frumoase. Vă urez tuturor mult succes, iar peste ani, să ajungeți fiecare în apogeul carierei voastre!”, a mai adăugat ministrul Apărării.

În cadrul ceremoniei, șase studenți eminenți ai instituției au fost decorați de ministrul Alexandru Pinzari cu medalia „Bărbăție și Curaj”.

Promoția anului 2020 este constituită din 92 de absolvenți, dintre care 19 - fete. Aceștia au studiat la trei specialități: infanterie, artilerie și transmisiuni.

La finele studiilor, absolvenților AMFA, li se acordă serviciu garantat în una din unitățile militare ale Armatei Naționale.

Perioada de formare a tinerilor ofițeri specialiști în cadrul AMFA este de trei ani, iar studenții se află la întreținerea deplină a statului: cazarea, hrana și echipamentul militar sunt gratuite.

Locotenent Gheorghe GURĂU

KFOR ÎN ACȚIUNE! CHIAR ȘI PE TIMP DE PANDEMIE!

- În regiunea Kosovo, militarii moldoveni continuă să își îndeplinească mandatul ONU cu responsabilitate și, în același timp, cu respectarea tuturor măsurilor de siguranță împotriva pandemiei COVID-19.

Contactat telefonic, comandantul contingentului KFOR-12, locotenent-colonel Ion Cozaru a declarat că pacificatorii zilnic execută serviciul de gardă în baza militară italiană Camp Vilaggio, din localitatea Pec, acolo unde este dislocat contingentul Republicii Moldova, alături de colegii lor din alte țări participante. În același timp, sursa a specificat că ofițerii și subofițerii moldoveni desfășoară patrulări de recunoaștere și monitorizare a situației în aria de responsabilitate a Comandamentului Regional-Vest.

Contingentul KFOR-12 este primul care își desfășoară mandatul pe timpul pandemiei COVID-19, acest lucru având unele răsfrângeri asupra termenului de acțiune al contingentului în regiune, care a fost prelungit cu circa o lună, dar și a impus unele măsuri adiționale de protecție. „Am executat și continuăm să executăm misiunile care ne sunt încredințate cu aceeași responsabilitate și în același ritm, dar ținând cont de toate restricțiile impuse în scopul prevenirii răspândirii virusului. În contextul situației mondiale create, misiunea a fost prelungită cu o lună, dar acest lucru nu demoralizează contingentul pe care îl am în subordine. Militarii rămân optimiști și vigilenți, în același timp”, specifică locotenent-colonel Cozaru.

Potrivit ofițerului, în baza militară în care se află militarii moldoveni nu au fost depistate cazuri pozitive de îmbolnăvire cu noul tip de coronavirus. „Au existat doar câteva cazuri suspecte, dar rezultatele testelor au fost negative. Fiecărui contingent, cel puțin de două ori pe zi, verifică temperatura personalului. În alte baze militare, unde au fost înregistrate cazuri, au fost testați toți militarii și, prin aceste acțiuni, au fost identificate și izolate, în fază precoce, persoanele atinse de virus. Conform știrilor, în ultimul timp, numărul infecțiilor în regiune se ridică rapid”, adaugă acesta.

Contingentul Armatei Naționale, aflat pe tărâmul kosovar, este format din 40 de militari profesioniști, dintre care șapte genști și un pluton de 33 de infanteriști. Geniștii din cadrul contingentului Armatei Naționale participă la misiuni de cercetare a itinerarului de deplasare și a zonelor de

aterizare a elicopterelor, eventual pentru identificarea și neutralizarea obiectelor explozive rămase în sol și asigurarea securității efectivului aflat la datorie.

Cel de-al doisprezecelea contingent al Armatei Naționale a fost detașat în Kosovo în decembrie 2019.

Căpitan Inga RADVAN

700 DE NOI APĂRĂTORI AI PATRIEI

Ministrul Apărării, Alexandru Pînzari, comandantul Armatei Naționale, general de brigadă Igor Gorgan și locțiitorul șefului Marelui Stat Major, colonel Octavian Varzari, au participat la activitatea festivă cu prilejul depunerii jurământului militar de către tinerii înrolați în luna iunie, curent. Evenimentul s-a desfășurat la Centrul de Instruire al Armatei Naționale de la Bulboaca.

Alexandru Pînzari a felicitat tinerii apărători ai Patriei cu prilejul evenimentului care marchează un nou început în viața acestora. Noi responsabilități și provocări ce îi așteaptă în viitor. „Până astăzi, ați avut parte de instruiri inițiale, ați reușit să vă familiarizați cu activitatea și regimul unui militar în termen, pregătirea tactică, instrucția de front, regulamentele militare. Acestea sunt doar unele atribuții pe care urmează să le îndepliniți, ați izbutit să înțelegeți, fiecare pe propria experiență trăită aici, că un militar este caracterizat prin disciplină, curaj, devotament, dar și dorința de a-și apăra țara și a veni oricând în ajutorul poporului ei”, a mai adăugat ministrul Apărării.

În cadrul ceremoniei, militarii din Batalionul cu Destinație Specială „Fulger” au prezentat un program de exerciții demonstrative de luptă corp la corp pentru noii ostași. Tenacitatea cu care aceștia executau procedeele nu puteau să nu provoace admirație și respect din partea celor care făceau primii pași în arta militară.

Tânărul soldat, Valentin Tocarciuc a remarcat importanța acestui eveniment în viața sa și a camarazilor săi: „Suntem conștienți că, devenind militari, vom îndeplini datoria sfântă de cetățean și militar apărând Patria și poporul. Rostind cuvintele Jurământului militar, noi am promis să servim cu abnegație poporul, să fim devotați Republicii Moldova și să apărăm cu jertfire de sine suveranitatea, independența și integritatea teritorială a țării, apărând valorile democrației constituționale. Pe această cale vreau să aduc sincere mulțumiri conducerii Ministerului Apărări, Marelui Stat Major al Armatei Naționale și Centrului de instruire pentru organizarea, la un nivel înalt, a cursului de instruire inițială și a condițiilor bune de trai. Vreau să mulțumesc comandanților de subunități pentru efortul depus la instruirea noastră inițială.

Am acumulat cunoștințe și abilități noi și suntem siguri, că acestea ne vor fi de folos la îndeplinirea serviciului militar în unitățile militare predestinate. A fost o perioadă foarte interesantă, ne-am făcut noi prieteni, am trăit noi emoții, care ne-au călit din punct de vedere moral și psihologic. Sunt încrezuți că noi, tinerii soldați, vom da dovadă de patriotism, vom fi disciplinați și vom păstra demnitatea gradului și uniformei militare pe care o purtăm,” a precizat tânărul ostaș.

De menționat, că în contextul situației epidemiologice din țară, conducerea Ministerului Apărării a luat decizia ca ceremonia de depunere a jurământului militar să se desfășoare fără părinți și rude, iar participanții au respectat toate măsurile de protecție împotriva COVID-19.

Amintim că tinerii încorporați în luna iunie, curent, în Armata Națională au trecut cursul de instruire inițială la poligonul de la Bulboacă. După finalizarea jurământului, aceștia au fost repartizați în unități, pentru a-și îndeplini serviciul militar ce are o durată de 12 luni.

Locotenent Gheorghe GURĂU

**Militarii Armatei Naționale
întind o mână de ajutor localnicilor
din satul Speia, raionul Anenii
Noi, la înlăturarea consecințelor
inundațiilor, cauzate de ploile
abundente din regiune**

ARMATA NAȚIONALĂ INTERVINE ÎN ZONELE AFECTATE DE INUNDAȚII

La indicația ministrului Apărării, Alexandru Pînzari și la solicitarea venită din partea autorităților publice locale, 35 de militari cu patru unități de tehnică specială din Compania a 2-a a Forțelor de Menținere a Păcii din Varnița, s-au deplasat în localitate, unde au participat la evacuarea lemnului acumulat de pe teritoriul satului, ce a fost afectat de ploile torențiale înregistrate în regiune. „Pentru că ne pasă de cetățenii noștri și de siguranța acestora, atunci când avem solicitări de acest gen, venim în ajutor, nu ezităm să o facem în limita posibilităților. Armata Națională dispune de forțe și mijloace pregătite să intervină, la solicitarea autorităților publice locale, pentru lichidarea efectelor inundațiilor. Militarii noștri au fost și sunt acolo unde oamenii au nevoie de ei”, a menționat ministrul Apărării Alexandru Pînzari.

La indicația factorilor de decizie din cadru instituției naționale de apărare un grup de militari, dotați cu tehnică militară s-au deplasat în localitatea sus-menționată în sprijinul autorităților publice locale, dar, în special, a ocolului silvic nr.2. Militarii în frunte cu locotenent-colonel Alexandru Dabija, comandantul Companiei infanterie independentă Varnița, din cadrul Forțelor de Menținere a Păcii, au intervenit prompt, fără clipe de respiro pentru a face față stihiei care înainta virtiginos. „Ajutăm oamenii din sat la evacuarea lemnelor acumulate, pentru a le depozita în locul stabilit de autorități, respectând normele tehnicii de siguranță. Ne aflăm de 3 ore la fața locului, iar apa se apropie văzând cu ochii, volumul acesteia sporind cu aproximativ un metru în ultimele ore. Cantitatea de lemn estimativă care necesită evacuată este de circa 500 m³”, ne-a relatat superiorul echipei.

În opinia sergentului clasa I Eduard Barbăroșie, lucrul în echipă este ceea ce îi ajută să treacă peste toate obstacolele. „Am primit misiunea de la comandantul companiei, să ne deplasăm la fața locului, pentru a ajuta localnicii în lupta cu

stihia naturii și ravagiile cauzate de aceasta. Am ajuns la locul indicat într-un timp restrâns, iar după cum puteți observa, albia râului a crescut considerabil și lucrul este cu dificultăți din cauza faptului că suntem nevoiți să ne aflăm până la brâu în apă, pentru a scoate lemnul doborât și umed. Lucrăm cot la cot, împreună cu persoanele din localitate, iar astfel de calamități naturale ne unesc ca popor”, a mai adăugat tânărul.

Camaradul său de arme, soldat clasa I Pavel Cauș, este de aceeași părere: „Încă nu știm cu siguranță ce ne așteaptă în adâncul pădurii, fiindcă acolo nu este posibil să trecem din cauza traseului inundat. Ceea ce ține de băieții cu care îndeplinesc serviciul militar, sunt ferm convins că sunt de nădejde și te poți baza pe ei în orice situație”.

Potrivit ministrului Apărării, militarii vor continua să acționeze în localitate, până la finalizarea lucrărilor de înălțare a consecințelor inundațiilor survenite în rezultatul creșterii nivelului apei în râul Nistru.

Locotenent Gheorghe GURĂU

Procesul de renovare a tehnicii militare continuă în unități

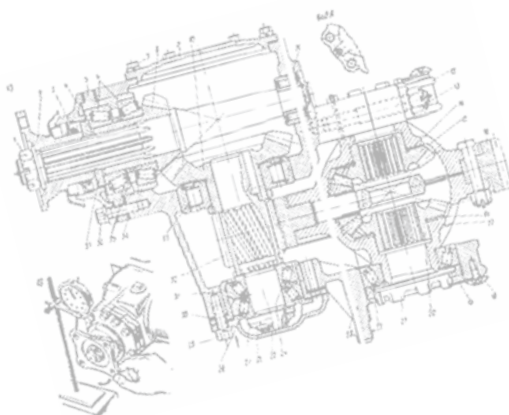
EFORTUL ARMELOR

- Brigada de Infanterie Motorizată „Dacia”, din municipiul Cahul, desfășoară lucrări de recondiționare a tehnicii din dotare, pregătirea acestora pentru revista de front și exercițiile care urmează.

Locotenent-colonel Anatolie Stratu, șef S4, Secție Logistică, a descris în câteva cuvinte acțiunile militarilor și scopul acestora: „Actualmente, în Brigada de Infanterie motorizată „Dacia” se desfășoară procesul de recondiționare și reparație a tehnicii auto și blindatelor, conform dispozițiilor primite de la șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al Armatei Naționale, general de brigadă Igor Gorgan”. Astfel, au fost numite 3 grupe de lucru asupra tehnicii, care aveau atribuții specifice: o grupă este responsabilă de reparația tehnicii, altă echipă de militari se ocupă cu întreținerea și pregătirea tehnicii și cea de-a treia se ocupă cu vopsirea. „În punctul de întreținere și reparație a tehnicii continuă lucrările asupra autovehiculelor de tip ZIL 131, cu plantatoare de mine și tehnica ușor blindată de tip MT-LB cu instalația ZU-23-2. La revista de front, din data de 13 august, se preconizează să participe circa 40 unități de tehnică militară”, afirmă sursa.

În parcul auto al unității, umăr la umăr, militarii prin contract și cei în termen își îndeplinesc, cu rapiditate și profesionalism, misiunea stabilită de conducerea Armatei Naționale. „Efectuăm lucrările de reparație a

autospecialei R409, iar munca a început cu schimbarea unor piese ieșite din uz, la motorul mașinii. A urmat repararea antenelor și mijloacelor de comunicație. Lucrul calitativ al efectivului din subordine permite să mai efectuăm și alte lucrări, de exemplu în interiorul mașinii. La indicațiile comandantului de brigadă, mașina respectivă va participa la revista de front”, ne relatează locotenentul Cristian Balan, comandant pluton transmisiuni.

Fiodor Tocană este unul din militarii în termen care participă la recondiționarea tehnicii militare. „A fost foarte important pentru punctul medical al unității recondiționarea autospecialei Gaz 66. Mașina întrunește în sine strictul necesar pentru transportarea oamenilor care au nevoie de ajutor medical, cât și pentru acordarea primului ajutor medical”, reiterează militarul.

Ținem să menționăm că anterior de către conducerea de vârf a instituției naționale de apărare au mai fost inspectate Baza de mentenanță a Armatei Naționale, Brigada de Infanterie Motorizată „Ștefan cel Mare” și unitățile militare dislocate pe teritoriul tabărei militare 142 din municipiul Chișinău.

Reamintim că inspecția și recondiționarea tehnicii militare fac parte din planul de activitate al Armatei Naționale pentru anul 2020.

Locotenent Gheorghe GURĂU

MALI - ÎN LUPTĂ DUBLĂ PENTRU VIAȚĂ

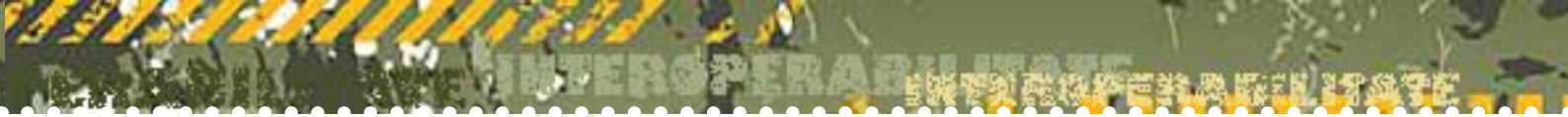
- Dorothy Thompson spunea: Pacea nu este absența conflictului, ci prezența alternativelor creative pentru a răspunde la conflict - alternative la reacții pasive sau agresive, alternative la violență. Literalmente, o alternativă la conflictul din Republica Mali, pe lângă alte eforturi internaționale, a fost deschiderea unei misiuni a Uniunii Europene de asistență pentru refacerea unor forțe armate maliene eficiente, capabile să asigure securitatea țării pe termen lung.

Succint, misiunea EUTM Mali oferă consiliere și sprijin în domeniul instruirii militare pentru Forța comună a G5 Sahel, astfel, dezvoltând capacitatea de instruire autonomă a armatei maliene. Din acest angrenaj face parte și Republica Moldova din anul 2018, alături de alte state.

De ce are nevoie Mali de această asistență? Istoria acestui stat vorbește despre mai multe conflicte care au apărut după declararea independenței, aceasta fiind o colonie franceză între 1883 și 1960. Această țară vest-africană, în care mai mult de 90% din populație este musulmană, este compusă din mai multe etnii. Două cele mai mari ca număr sunt bambaras (28%), care populează centrul și sudul țării și tuaregii (cca 10%) – nordul deșertic, zona numită Azawad. Aceștia din urmă se află în conflict cu mai multe etnii, organizând o serie de revolte de-a lungul anilor, în special întinzându-se după 1960, atunci când Mali a devenit stat independent. Odată cu înființarea, în anul 2011, a Mișcării Naționale de Eliberare a Azawadului (MNLA), o organizație politică și militară care cerea independența Azawadului și înrolarea în rândurile ei a foștilor luptători tuaregi participanți la criza din Libia, precum și având ca aliați trei mișcări islamiste, s-au început lupte aprige pentru secesiunea teritoriilor din nordul țării de la Mali. Din cauza forțelor militare net superioare a MNLA, aceștia au reușit să învingă forțele armate maliene și să declare independența Azawadului de Mali, în data de 6 aprilie 2012, act nerecunoscut de nicio entitate străină. Însă neînțelegerile dintre MNLA și islamisții care i-au fost alături s-a soldat cu victoria celor din urmă, care amenințau cu invazii asupra capitalei statului unitar, dar și expansiunea asupra altor țări din vestul Africii. Astfel, la 11 ianuarie 2013, după atacul terorist asupra Bamako, Franța a început o intervenție militară în Mali, la solicitarea primului ministru malian. Din acest moment, s-a inversat raportul de forțe.

Tot în anul 2013, a fost deschisă misiunea EUTM Mali, la care a fost detașat și colegul nostru, locotenent-colonelul Anatolie Cojușnean. Acesta și-a desfășurat activitatea în orașul Koulikoro, în perioada decembrie 2019 - aprilie 2020, oferind asistență la instruirea militarilor malieni în arma artilerie. „Poziția mea a presupus instruirea militarilor la executarea tragerilor din armele de artilerie. Din cele auzite, militarii malieni nu au efectuat niciodată trageri din aruncătoare, pe motiv că nu știau cum să le folosească, iar la atacurile din partea de nord a țării nu au putut să răspundă cu focul din aceste arme. Am antrenat timp de o lună militari nu doar de la specialitatea artilerie, dar și infanteriști, transmisioniști, pentru efectuarea tragerilor din aceste arme de artilerie și, la finele cursului, când s-a tras, studenții s-au bucurat ca niște copii”, afirmă ofițerul moldovean.

Potrivit interviuatului nostru, în luna aprilie 2020, era planificat un alt curs de artilerie, care prevedea instruirea la utilizarea obuzierelor D-30, cu care este dotată armata maliană, dar din cauza pandemiei, cursurile au fost anulate, iar instructorii au fost redetasați acasă. Astfel, locotenent-colonelul Cojușnean s-a văzut nevoit să părăsească misiunea, revenind acasă cu ajutorul colegilor români. Întrebat despre impresii și activitatea de instruire pe care a desfășurat-o în timpul misiunii, acesta ne-a răspuns că studiile erau organizate conform unui program bine pus la punct. *„Ce m-a impresionat este faptul că studenții de acolo aveau un program de studii foarte încărcat, se deșteptau la ora 4 a.m și la ora 23:00 încă puteai să îi găsești în clase”*.

Academia L'École militaire interarmes, pe teritoriul căreia era detașată misiunea, este una dintre cele mai prestigioase instituții de învățământ superior din Mali, în mare parte aceasta datorându-se faptului că studenții erau cazați, hrăniți și îmbrăcați din contul statului. *„În țară persistă o sărăcie de neimaginat, iar faptul că nu trebuie să te gândești la ce vei mânca azi sau mâine este o prioritate esențială pentru tinerii care vor să îmbrățișeze cariera militară”*, afirmă ofițerul.

Protagonistul nostru a aflat că academia a fost construită de francezi, cu mulți ani în urmă. *„Deci, clădirile erau vechi, baza de instrucție, armamentul datau din primul război mondial. Mare mi-a fost surpinderea când am văzut că armele erau legate de o barieră, cu funii, chiar afară. Dar asta este academia lor și ei se mândresc că studiază acolo”*.

Mali, cu o suprafață de peste 1,2 milioane de km² și cu peste 15 milioane de locuitori, este acoperit în mare parte de deșertul Sahara, doar o porțiune extrem de mică din su-

prafață este teren arabil, dar agricultura ocupă locul cel mai important în economia statului. Populația îndură sărăcia și războiul concomitent. „La începutul misiunii, în contextul situației existente în țară, am fost avertizați de superiori să nu încălcăm anumite reguli ce țin de securitatea noastră și una din acestea a fost să nu încercăm să oferim mâncare copiilor”. De ce ofițerii au fost privați de acest act de bună-tate locotenent-colonelul Cojușnean avea să afle mai târziu, când unul din colegii săi a dat un iaurt unui minor. „În ziua următoare, ne-am pomenit la ușă cu mai mulți copii care nu că ne rugau, dar insistau să le dăm de-ale gurii. La fel s-a întâmplat în seara de Crăciun”, povestește interviuatul.

Ce ține de pandemia COVID-19, aceasta a ajuns și în Mali, dar populația a ignorat cu vehemență regulile de protecție – purtarea măștilor și respectarea distanței sociale. *„Doar personalul Uniunii Europene, care activa în academie, era receptiv la toate restricțiile și le respecta necondiționat. În scurt timp, situația s-a înrăutățit brusc în acest stat și am primit ordin să ne încheiem mandatul. A rămas doar personalul care asigură activitatea cotidiană a misiunii, la minim posibil din fiecare țară”*.

Astfel, locotenent-colonelul Anatolie Cojușnean, la doar 4 luni de mandat, a fost nevoit să facă cale întoarsă acasă, dar experiența trăită în acest stat vest african și-a pus adânc amprenta pe inima lui. Omenirea trebuie să pună capăt războiului, altfel războiul va pune capăt omenirii, spunea John F. Kennedy. Dar pe lângă acest război, malienii duc o luptă dublă - cu un inamic invizibil, care a invadat, la această oră, tot globul pământesc.

Căpitan Inga RADVAN

- *Medicina militară e deosebită de cea generală?*
- *Orice student la medicină poate deveni și cadru medical militar?*

Dacă ați reacționat cu NU și DA, atunci să știți că ați răspuns greșit.

CU HIPOCRATE ÎN ARMATĂ

- Medicina militară înseamnă mai mult omul, decât tehnologia în domeniu. Or, în câmp, acolo unde aparatele, instrumentele medicale sunt limitate sau lipsesc, toată rezolvarea situației se bazează pe capacitatea lucrătorului medical de a interveni prompt, creativ, echilibrat și adecvat. Aparent, aceste calități le au toți medicii sau asistenții medicali, dar realitatea ne-a demonstrat că nu fiecare rezistă să muncească în situații și locuri de criză.

„Sunt tineri, determinați pentru viitoarea carieră încă din studenție. Sunt și cazuri când lucrătorii medicali se orientează spre armată după 10 și chiar 20 de ani de activitate profesională. Dar, nu staționează mult la noi, motivând că e mic salariul. Pentru armată, avem nevoie mai mare de cadre medicale de genul masculin. Ideea e că în fiecare contingent din KFOR trebuie să fie prezent și un felcer bărbat. Din motiv că nu sunt suficienți, aceștia pleacă iar și iar, cam la 2 ani distanță. Mai sunt și alte misiuni internaționale cu implicarea cadrelor medicale. Însă, noi avem nevoie de ei și în unități”, constată colonel Sergiu Cîrlan, șef Secție medico-militară.

Da, prezența personalului medical în unități, mai ales în această primăvară/vară este una dumnezeiască. Anume ei oferă o doză de liniște, de încredere că oricând militarul sau angajatul civil poate primi ajutorul necesar. Bunăoară, grație bunei organizări, atenției și responsabilității maiorului Vădim Ciuhrii, șef Serviciu medical al Brigăzii de Infanterie Motorizată din Bălți, focarul COVID-19, apărut în unitate la început de sezon estival, a fost rapid stopat: „Coronavirusul reprezintă un pericol, dar e controlabil. Noi nu l-am lăsat să ne domine. În schimb, consecințele, traumatismele de luptă sunt imprevizibile și greu suportabile.”

Concluzia comparabilă are la bază experiența din Mali, acolo unde a participat în misiune de instruire și unde atacurile sunt o obișnuință: „În noaptea dintre 22 și 23 februarie 2019, unitatea noastră a fost atacată cu două explozibile, soldate cu trei răniți. Atunci am reacționat rapid și adecvat, așa cum am fost antrenați. Abia peste câteva zile, când reveneam la normal, analizăm ceea ce s-a întâmplat și am realizat cât de importante sunt autodisciplina, stăpânirea

de sine în situații de criză, să știi să-ți controlezi frica și să alegi binele celui de alături peste binele personal. Și chiar cu această extremă trăită aș repeta experiența, vorba ceea, *fiind acasă, vrei la război și la război, vrei acasă*”.

În unitate, munca evident e mai liniștită, deși încordată, în special, în sezonul maladiilor și în câmp, perioadă ce nu trece fără diverse complicații: traume, erupții, alergii ș.a. Timp de 13 ani, fiind la aceeași funcție, medicul Ciuhrii și-a însușit pe îndelete obligațiile: lucrul profilactic, depistarea la timp a problemelor de sănătate și transportarea bolnavului la instituția medico-militară. Ochiul dânsului deja vede cu ușurință când ostașul simulează sau cu adevărat are o acutizare, mai ales în perioada de adaptare.

Oricât de interesantă ar fi medicina în unitate, rutina tot intervine. Noroc de anumite cursuri, specializări prin spital și misiuni, ce motivează și colorează viața unui doctor sau asistent medical militar. Senzația unei schimbări periodice de atmosferă, a unui schimb de experiență sau a unei posibilități de a învăța ceva nou este necesară oricui, indiferent de stagiul de muncă. De exemplu, sergent Victor Spinei, felcer superior din Batalionul 22 Menținere a Păcii, vorbește cu atâta entuziasm despre școlirea sa din Ucraina, România, Lituania, Germania, SUA, încât îți vine să faci și tu medicină militară: „Sunt practici unice, interesante și foarte utile. Anume prin intermediul lor am însușit să iau atitudine în cazuri grave și decese, să iau rapid decizii și nu a fost deloc ușor. În misiunea din Kosovo, am învățat să fac rapoarte - situație absolut nouă pentru mine atât ca concept, cât și ca limbă, am colaborat cu echipe internaționale și am înțeles specificul unei astfel de conlucrări”.

Pe lângă deplasările internaționale, în cei 8 ani de armată, asistentul medical Spinei s-a dedicat și medicinei naționale. Cunoștințele dânsului au fost necesare în diverse cazuri, implicit pe terenul de instruire, iar printre cele mai frecvente s-au numărat fracturi, insolații, hipotermie ș.a: *„Să oferi primul ajutor medical la poligon e diferit și dificil, pentru că pot fi condiții climaterice nefavorabile, nu ai transport la timp, nu ai tot echipamentul necesar, lucrezi cu ceea ce ai, de cele mai dese ori improviziăm, dar anume aici te testezi și te încapăținezi să reușești”*.

De altfel, prin ambiție a ajuns să muncească în armată. Cu visul din copilărie a pășit pragul Colegiului Militar pe atunci. Din motive de sănătate, nu a ajuns student militar, dar imediat s-a orientat spre medicină. Studiile la Colegiul de medicină i-au solicitat mai multe forțe, dar „cu cât mai dificil, cu atât mai interesant a fost”, mărturisește tânărul. După absolvire, s-a încadrat în armată și de atunci profesează două meserii în paralel. E adevărat că se concentrează mai puțin pe grade militare pentru că munca oricum e aceeași și atitudinea față de un lucrător medical nu e în funcție de

grad. În schimb la capitolul medicină are mari dorințe: *„Undeva în adâncul sufletului îmi doresc situații extreme, ca să mă testez, să mă manifest și am încrederea că aș putea face față. Aș vrea o companie de medici militari cu șansa unor schimburi de experiență, tehnică mai performantă, inclusiv pentru situații excepționale”*, completează specialistul.

Acestea sunt, probabil, aspirațiile fiecărui cadru medical, din orice unitate militară, fie că e vorba de punct sau serviciu medical. În completare ar mai fi sporuri salariale în raport cu efortul depus și condițiile de risc la care muncește acesta și posibilitatea de a crește profesional. Deocamdată, motivația reprezintă un spațiu locativ de serviciu, perfecționări, misiuni în afara țării și altele particulare, în funcție de valori și interese individuale.

Așadar, astăzi am pătruns în culisele medicinei militare, am evidențiat ce o face diferită de medicina generală și am cunoscut câteva subtilități trăite de exponenții acestei meserii. Ei muncesc departe de ochii publicului larg, dar lumea lor mică pare a fi unică, cu spirit de empatie și camaraderie.

Liuba VICOL

De trei luni încoace, COVID-ului îi place întruna să ne-atace și nu mai știm de pace. Mioritica stare, ce domină în majoritatea familiilor, pare să dea forțe virusului diavolesc. Dar știu bine că strămoșii noștri se mobilizau și depășeau anumite cumpene prin cântec, prin poezie/balade, altfel spus prin exteriorizarea emoțiilor. Continuăm tradiția seculară și să vedem cât de mare este puterea cuvântului și a emoției asupra virusului și dacă o putem califica ca o pastilă antiCOVID. Analiza se va baza pe acțiunile psihologice întreprinse în Armata Națională în perioada pandemiei.

SUFLET DE COVID

Nu e un secret că unitatea militară din nordul țării a fost cea mai afectată numeric de COVID, în rândul militarilor în termen. În același timp, focarul a fost controlabil, inclusiv cu ajutorul psihologului unității. Odată cu declararea stării de urgență, convorbirile informative în grupuri mici la aer liber, consultațiile individuale s-au desfășurat continuu. Imediat ce se depista o stare depresivă la vreun militar, acesta era supus „tratamentului” psihologic, pentru a nu infecta emoțional negativ pe ceilalți camarazi, ne informează căpitan Ludmila Patrașco, șef Serviciu psihologic al Brigăzii de Infanterie Motorizată „Moldova”.

Asistență psihologică individuală a fost oferită atât militarilor aflați în carantină, cât și celor infectați. Printre cele mai frecvente întrebări adresate de aceștia s-au numărat: cum să înlătore frica de a nu se îmbolnăvi sau de a pierde controlul asupra bolii; cum să facă față izolării, a libertății limitate ș.a. Aceștia au reușit să-și învingă sau să diminueze temerile, neliniștile, fricile datorită profesionalismului specialistului, a tehnicilor utilizate cum ar fi: sugestia, relaxarea, ascultarea etc. Un factor favorizant a fost că părțile se cunosc, muncind împreună în aceeași unitate, mai ales în cazul meditațiilor telefonice: „E o practică mai rar utilizată până acum și pentru a avea o convorbire eficientă mă concentram pe intonația vocii, pe expresivitate, pe ritmul respirației, chiar și o pauză dintre fraze era relevantă. De asemenea, comunicam zilnic la telefon cu bolnavii, pentru a le demonstra că le suntem alături, a le conferi încredere că totul va trece și va fi bine”.

În opinia ofițerului psiholog, atmosfera pozitivă în colectivul militar se datorează efortului comun. Informarea

corectă despre virus, activitățile fizice zilnice și cele culturale-artistice în zile de odihnă, crearea oportunităților de a se ocupa cu ceva plăcut, cum ar fi: un instrument muzical, discuțiile coordonate telefonice cu părinții, ședințele psihologice - toate făcute cu receptivitate și dedicație au contribuit la un climat social sănătos în unitate, conchide căpitan Patrașco.

Din discuția cu doamna psiholog am trasat niște concluzii bine de reținut nu numai pentru militari sau funcționari ai armatei, ci pentru orice om de pe acest pământ, care vrea să țină departe o năpastă și anume: să căutăm experiențe pozitive, să ne ținem mintea ocupată, să fim empatici, inclusiv față de cei bolnavi, să nu ne fie rușine să apelăm la serviciile unui psiholog și să manifestăm recunoștință față de cei care oferă ajutor.

COVID-ul împarte viața în două: PÂNĂ și DUPĂ el

Impresia că psihologul, care știe multe despre emoții și gestionarea lor, nu are probleme este bine cumpătată în mințile pământenilor. Falsa percepție e dezamorsată chiar de principalul psiholog al armatei, locotenent-colonel Ilona Dзіc, șef Serviciu asistență psihologică al Armatei Naționale, care s-a infectat de COVID: „Mai întâi, am remarcat o stare pre-febrilă. La foarte scurt timp, febra a urcat peste 38°. Au urmat insuportabile dureri de cap în regiunea frontală și a ochilor. La doar câteva ore, am pierdut gustul și mirosul. Tusea, disconfortul în gât, în nas și o copleșitoare oboseală au însoțit simptomele descrise mai sus”.

Odată internată în spital, a început să trăiască senzații noi. „Imaginați-vă situația când trebuie să stai între patru pereți zile, săptămâni întregi, cu o mulțime de restricții. Libertatea în mișcare, de comunicare ți-au fost interzise. Alinare mai sunt discuțiile telefonice cu cei de acasă până în momentul în care copiii te întreabă: Când vii acasă? Și atunci te simți atât de neputincioasă! La toate acestea se adaugă stările de jenă trăite în drum spre investigații. Se forma un coridor verde special pentru noi - toată lumea trebuie să stea la mare distanță. Simțeam că mă strângeau în spate privirile acuzătoare ale celor din jur. E cel puțin șocant. Depresiv pentru pacienți e și atunci când află că sunt ținta unor zvonuri inventate de oamenii din afară”.

Preț de 3 săptămâni a luptat cu virusul COVID și cu negativismul social și a ieșit învingătoare. Mai mult, forma medie a bolii i-a permis în tot acest timp să consilieze colegii de durere din Spitalul Clinic Militar Central (SCMC): „După ce trec durerile fizice, ai o evoluție pozitivă, te simți bine, dai testul și ești plină de încredere că acesta va fi negativ, vine rezultatul - pozitiv sau brusc te năvălește o pneumonie bilaterală și toată speranța de a merge acasă se egalează cu zero. Atunci apare greul emoțional: nu mai știi la ce să te aștepti, te tot întrebi de ce eu, de ce așa se întâmplă? Și dacă nu ai pe cineva alături să te susțină, stresul te face vulnerabilă, fragilă în fața bolii. Pentru a nu ajunge la stări extreme, am elaborat niște ritualuri și le-am respectat cu regularitate: dimineata dezinfectam suprafețele, instalam lămpile bactericide, apoi făceam exerciții fizice vreo 30 min, neapărat mergeam la somn și după - din nou mișcare. Formulam scopuri mici de scurtă durată, nu permiteam gândurilor negative să ne domine, pentru că ne doream să ne însănătoșim cât mai repede și să ne întoarcem în familiile noastre”.

Doamna psiholog nu a cedat în fața isteriei și nu și-a permis să refuze pe nimeni, chiar și atunci când se simțea obosită. Dacă nu mă ofer să ajut, altă dată poate fi târziu, se gândea ea și continua să convingă pe cei de alături să câștige bătălie cu bătălie, până la victoria finală. De asemenea, a încercat să încurajeze pe militarul cu cele mai

grave complicații din cauza coronavirusului, care se afla în alt capăt al orașului: „Comunicam zilnic și ne exteriorizam emoțiile, pentru a înjumătăți durerea, mai ales că el e ultimul om la care te gândești că putea lua acest virus: face sport, are obiceiuri doar sănătoase. Singurul lucru deprimant a fost decesul mamei, ce s-a produs cu vreo lună înainte de îmbolnăvire. Slavă Domnului, a fost scos din lista neagră și se însănătoșește. Voi continua să-l susțin cum pot mai bine”.

Curajul și puterea suflătească au venit nu numai din interior. Ele s-au alimentat și din gesturile omenești neașteptate, pe care țin neapărat să le personificăm: pacientele au fost surprinse să primească apă și fructe de la comandantul Regimentului de transmisiuni; șeful SCMC, colonel Vladimir Trofimov, le îmbărbăta uneori cu cafelețe și gânduri optimiste; preotul militar Corneliu Dobrogeanu le-a adus boxe cu apă, hârtie igienică, dezinfectante, pesmeți, covrigei și alte bunătăți. Militarul Igor Arnăut a dăruit niște lăzi cu căpșuni și chiar dacă au fost interzise, contează fapta în sine: „Eu știu sigur, de azi înainte nu voi mai întreba pe cineva care e în spital dacă are nevoie de ceva, ci voi merge direct într-acolo cu orice dar. E atât de plăcut să primești și să știi că nu ești dat uitării”.

Nu, nu va da uitării această experiență trăită în vara 2020 și nu va admite să o repete. Și-a promis să fie mai precaută și mai asigurată pentru orice consultație sau întâlnire. Și-a jurat că va prețui viața așa cum nu a făcut-o niciodată până acum. Și-a propus să ajute ori de câte ori va avea ocazia, iar când e vorba de consultații, știe deja mult mai bine ce fraze și când trebuie să le folosească, pentru a fi de un real folos pentru bolnavi. Acestea sunt concluziile ofițerului Ilona Džic, după interacțiunea cu COVID.

Pentru mine, care vreau să fiu adecvată cu un om ajuns la cumpănă, gândurile și emoțiile psihologilor intervievați sunt ca o nestemată. E ca și când sătulul învață să înțeleagă pe cel flămând, or nouă ne lipsește atât de mult empatia, receptivitatea, cumpătul și curajul de a face bine, inclusiv verbal.

Sănătate tuturor!

Liuba VICOL

COPII „ARMATEI” (2)

■ Ce le faci copiilor, aceea vor face ei societății, scria Karl Menninger, psihiatru american. Și ce fac părinții militari când descoperă un talent, o aptitudine la copiii săi? În mare parte, îi înscriu la un centru de dezvoltare, iar mai apoi au șanse să trăiască în comun și succesele lor. Noi, ca membri ai societății, îi încurajăm și îi motivăm să continue. Așa am făcut anul trecut cu câțiva copii ai militarilor. Așa facem și în acest an, de această dată concentrându-ne pe cei din Cahul și Bălți.

Cristian Rusu este copilul care trăiește bucuria reușitelor și a antrenamentelor doar în colectiv. Fiind dansator în Ansamblu de dansuri populare „Nufărul”, el înțelege profund cât de important este spiritul de echipă, iar atitudinea responsabilă le-a adus locul I la Festivalul internațional de cântec și dans popular din Bulgaria, 2019. La nivel național, locurile de frunte sunt deja o obișnuință, oricum Cristian continuă să se dedice și după 5 ani de dans. *„La început, nu prea i-a plăcut, dar dorința a crescut în timp. Acum observăm că și fetița e interesată de dans. Mai în glumă, mai în serios, zicem că pe viitor vor forma o pereche în dans”,* mărturisește mama, Cristina.

Bianca Nastas este apreciată pentru predispoziția spre gimnastică, fapt pentru care a fost acceptată la Școala sportivă din Cahul, fără plata pentru cursuri. *Era mică de tot când am observat că face sfoara lejer. Am mers la o școală de gimnastică, dar nu i-a plăcut atmosfera și numai peste ani, la îndemnul colegelor, a revenit la pasiune. Antrenoarea ne-a zis că are talent și deja a avut primele evoluări pe scenele locale, a specificat mama, Mariana.*

Pentru Bianca, casa este un platou de antrenament continuu, își propune scopuri și nu se lasă până nu le realizează. Buna organizare o ajută să facă față la programul ei săptămânal: 2 zile la engleză, 3 zile la gimnastică și restul la pictură. Apropos, Bianca nu se limitează la indicațiile profesoarei de la Centrul de creație „Miorița”, ci exersează individual după exemple, implicit din youtube.

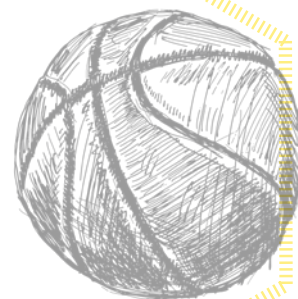
Cătălin Zacon e tot artist, dar nu în dans. El mănuieste cu iscusință de 5 ani trompeta. Sigur, până la Louis Armstrong mai e mult, dar tânărul tinde spre perfecționism. Călirea și testarea o trece pe scenele locale, în special a Școlii de Arte „Maria Cibotari” și după pandemie, trece la nivel național.

Înaintează ambițios și în domeniul arhitecturii, o nouă pasiune a elevului. La ai săi 14 ani, deja își schițează casa visurilor sale, dar și ale altora: *„Pun accent pe forme noi, moderne, atât în exteriorul, cât și interiorul casei. Îmi doresc ca ele să reprezinte un alt aspect al țării noastre.”* Deocamdată, schițele nu sunt pentru publicul larg, dar după câteva studii suplimentare și niște ajustări, vom putea admira lucrările viitorului arhitect cahulean. Poate vreo casă în formă de trompetă, Cătăline?

De la talentele sudice cu rădăcini în Brigada III de Infanterie motorizată „Dacia”, să ne deplasăm la nord cu popas în Brigada I de Infanterie Motorizată „Moldova”. Vocațiile copiilor de pe aici țin tot de domeniul muzicii. Ei cântă și dansează, pentru că și orchestra unității le este un imbold.

Ion Burlaca e un adolescent decis să devină un violonist de talie internațională. Pentru a materializa acest vis, muncește de la 4 ani, adună medalii și diplome importante de la diverse concursuri din țară și din afară, iar următorul pas sunt studiile muzicale liceale în România, pentru care a fost acceptat deja.

Pe lângă vioară, tânărul flirtează cu pianul și cu chitara, iar în trecut a făcut dansuri sportive, domeniu în care s-a manifestat spre invidia altora. Din lipsă de timp, însă, s-a lăsat de dansuri, la fel și de fotbal, deși a trăit victorii cu echipa FC Bălți preț de câțiva ani.

Nicolî
Catrinescu

Nicolî Catrinescu e pasionată și ea de vioară, nu de la 4 ani, dar de 4 ani exersează și descoperă pas cu pas farmecul acestui instrument. Deși la școala muzicală din Bălți studiază muzică clasică, îi place mai mult să interpreteze muzică populară. Poate de vină sunt dansurile populare, pe care le practică în paralel? Cert că atunci când se ajunge la horă sau sârbă, picioarele fetei nu se pot opri.

Deocamdată, Nicolî evoluează doar la spectacole și nu știe sigur dacă cel puțin una din cele două pasiuni ale sale va deveni viitoarea sa bucată de pâine. Până atunci copilul trăiește cu plăcere fiecare clipă cântând și dansând.

Alexandru Catrinescu e cumva un îndrumător pentru sora sa Nicolî și, în același timp, el însuși se inspiră de la modele internaționale în alegerea preocupărilor. Astfel, prima pe listă este pasiunea pentru pian și când cântă la el se visează un Liszt, Beethoven sau Bach. Numai că, în cei 8 ani, nu a cântat vreodată pentru urechile juriului.

În schimb, și-a etalat talentul în dansul popular la diverse concursuri din Moldova, România, Polonia, de unde se întorcea de fiecare dată cu mențiuni serioase. Cu toate acestea, dansul a rămas o istorie, fiind substituit de *bodybuilding*. Motivată de profesioniști ca Schwarzenegger, Coleman, tânărul a început să practice culturismul cu insistență și după 2 ani continuă să respecte rigorile domeniului.

Cât despre viitorul profesional, încă nu s-a determinat, chiar dacă studiază deja la Colegiul de muzică și pedagogie din Bălți. Alegerea balansează între cariera muzicală și cariera militară. Până la absolvire mai sunt doi ani, timp în care sigur va lua o decizie.

Ana-Maria Burlaca, cea mai mică dintre personajele articolului, se delectează cu dansurile moderne de câteva luni și e supărată pe COVID că i-a blocat șansa colectivă și individuală de a participa la concursuri, mai ales că prima ocazie a fost în primăvara curentă. Unde mai pui că până să aleagă acest gen de sport, a tot cercetat pe cele știute în municipiu: dansuri populare, dansuri de gală. Ei, dar fata s-a înarmat cu răbdare și speranță, calități însușite la precedentă ocupație - gimnastica artistică teatralizată, unde la doar un an de antrenament a luat locul I, la un concurs regional din Drochia.

Alintată de Dumnezeu îi este și vocea, dar despre această aptitudine, cât și despre dorința de a face pianul, vom scrie când acestea se vor transforma în realitate. La urma urmei, să mai copilărească fata, căci la anul va păși pentru întâia dată pragul școlii.

După ce i-am cunoscut pe acești pătimași ai frumosului, sănătății și afirmării, am primit încă o confirmare la spusele lui Pablo Picasso: *Toți copiii sunt artiști. Problema este cum să rămână un artist după ce crește*. Or, aceasta e sarcina nu numai a familiei, dar și a factorilor din afara ei: grădiniță, școală, societate, conducători de toate nivele etc.

Liuba VICOL

Cătălin
ZaconIon
BurlacaBianca
NastasCristian
RusuAlexandru
Catrinescu

UN LUPTĂTOR PENTRU IDEALUL ȚĂRII

- La 2 iulie 1504, în cetatea de scaun a Moldovei Suceava, a încetat din viață marele voievod al Moldovei Ștefan al III-lea, fiul lui Bogdan al II-lea, din dinastia Mușatinilor. Lunga domnie a lui Ștefan a fost marcată de 40 de războaie de apărare a independenței Moldovei.

În anul 1457, Ștefan vine la domnie în Moldova. Țara era dezbinată de clanurile marilor boieri, care doreau să controleze puterea de stat și domnitorul. Avea loc dominația unei nelegiuiri totale. În plan extern, Moldova era înconjurată de state care priveau principatul Moldovei ca pe o pradă de război.

Unul din primele măsuri efectuate de Ștefan a fost întărirea puterii domnești în stat, limitând puterea boierilor. A organizat o putere de stat centralizată, care avea ca scop să domine legea și ordinea. Se începe construcția de drumuri ce aveau ca obiectiv să unească diferite regiuni ale țării. În perioada lui Ștefan, începe să se dezvolte în Moldova comerțul, are loc o refacere economică a principatului. Ștefan a interzis prigonirile din motive religioase.

Asemeni lui Alexandru cel Bun, Ștefan a întărit capacitatea militară a Moldovei, formând un sistem de fortificație la hotarele principatului. Au fost refăcute sau recucerite cetățile Suceava, Neamț, Crăciuna, Chilia, Cetatea Albă, Tighina, Lăpușna și Hotin.

Prima remarcabilă victorie militară a domnitorului Moldovei o reprezintă confruntarea cu Regatul Ungar.

În primii ani de domnie, Ștefan cel Mare s-a ciocnit cu tendințele expansioniste tot mai pronunțate ale regatului ungar. Regele Ungariei, Matei Corvin, dorind să supună Moldova, a început pregătirea unei campanii militare de proporții în Moldova. Ca motiv de începere a războiului a constituit eliberarea de către oastea moldovenească a cetății Chilia. Acest act a fost considerat la Buda drept o adevărată declarație de război din partea Moldovei. Conducătorul Ungariei avea ca obiectiv controlul gurilor Dunării. Acest scop nu putea fi îndeplinit fără detronarea lui Ștefan, care ducea o politică independentă față de regatul ungar. Ungurii au hotărât să-i susțină pe претенdenții la scaunul Moldovei, Petru Aron și Berindei.

În toamnă anului 1467, regele Ungariei a început campania militară în Moldova. Ungurii erau convinși că vor obține o victorie ușoară. Dar în ofensiva din Moldova, aceștia s-au ciocnit cu o puternică rezistență a oastei moldovenești. Domnitorul Moldovei evita o bătălie generală, distrugând detașamentele ungare prin atacuri rapide, de scurtă durată. În decembrie, regele Ungariei ocupă vechea capitală a Moldovei, Baia. Anume în localitatea dată a avut loc bătălia generală, orașul fiind incendiat de către ostașii Moldovei, după care urmează un atac general al trupelor. În momentul hotărâtor, detașamentele ce erau conduse de boieri, nu participă la atacul dat, permițându-i regelui ungar să fugă.

Comportarea boierilor în această luptă a prezentat o lecție dură pentru domnitor.

După războiul cu ungurii, urmează bătălia de la Lipnic, din anul 1469, cu tătarii. Această victorie a permis oprirea invaziilor militare a tătarilor în Moldova.

Dar cele mai vestite bătălii a lui Ștefan au fost confruntările cu otomanii. În perioada domniei lui Ștefan, armata otomană era cea mai performantă și bine pregătită forță militară din Europa. După refuzul lui Ștefan de a plăti tributul, sultanul Mohamed al II-lea ordonă începerea campaniei militare în Moldova. Comandanții otomani erau convinși că vor distruge Moldova și de aceea ei nu au început campania militară vara, ci iarna.

Armata otomană număra 100 000 de ostași, iar forțele militare ale Moldovei doar 40 000. Dar, în Moldova, otomanii s-au ciocnit cu un război necunoscut pentru armata turcă până atunci. Împotriva otomanilor s-a ridicat întreaga țară, oamenii de rând s-au unit cu nobilimea și luptau pentru libertatea țării. În bătălia de la Vaslui, din 10 ianuarie 1475, armata otomană a fost distrusă și a prezentat prima mare înfrângere militară a Imperiului Otoman în Europa.

În anul 1476, are loc o nouă campanie militară a otomanilor în Moldova, condusă de către sultanul Mohamed al II-lea, în bătălia din Valea Albă, acolo unde oastea Moldovei a suferit înfrângere. După care, otomanii înaintează spre cetatea de scaun a Moldovei – Suceava. O asediază, dar nu sunt în stare s-o cucerească și sunt nevoiți să se retragă din Moldova. La Dunăre, armata Moldovei atacă trupele otomane și îi eliberează pe prizonierii moldoveni.

După acest război urmează tratatul de pace cu otomanii, unde Ștefan se obligă să plătească un tribut simbolic, mai numit și tributul de răscum-părare a păcii, iar turcii se obligă să nu se amestece în treburile interne și externe ale Moldovei.

Aceste războaie cu otomanii au permis păstrarea statalității Moldovei, dar și a Munteniei, pe când state precum Grecia, Bulgaria, Serbia, Muntenegru, Ungaria au fost transformate de turci în pașalâc (provincie otomană, fiind sub jugul otoman peste 300 de ani).

Un alt război vestit a lui Ștefan îl reprezintă confruntarea cu Regatul Poloniei, din anul 1497. Regele Poloniei, Ioan Albert, intrând cu trupele sale în Moldova îl asigură pe domnitorul Moldovei că dorește să-l ajute în lupta contra otomanilor, dar adevăratele motive ale regelui polon a fost ocuparea cetății Suceava și detronarea lui Ștefan.

După ce au fost demascate intențiile polonezilor, armata lor pornește în marș spre Suceava și o asediază, dar nu este în stare s-o cucerească, fiind ea însăși încercuită de trupele Moldovei. În urma unor tratative, polonezii se obligă să se retragă pe aceeași cale pe care au înaintat în Moldova, dar nu respectă această înțelegere. În Codrii Cosminului, armata poloneză a fost atacată și distrusă. După această victorie, Principatul Moldovei a devenit un stat puternic și influent în regiune.

Ștefan cel Mare a susținut cultura și religia creștină, ctitorind un mare număr de mănăstiri și biserici, în special după bătăliile care le-a condus, fiind o recunoștință pentru memoria celor căzuți în apărarea țării.

Când era să moară Ștefan, principatul Moldovei era un stat puternic, cu limitarea puterii marilor boieri, dar totodată cu mărirea privilegiilor micii boierimi;

cu țărani liberi care aveau pământ și erau gata să apere libertatea cu arma în mână. Statul avea o economie puternică, legi care funcționau, dar, totodată, un popor care în diverse războaie a fost în stare să lupte pentru independența țării.

Ștefan va rămâne în memoria populară ca un simbol al onoarei naționale și hotărârii de a lupta cu orice dușman care dorește să te distrugă și să te supună. La 20 iunie 1992, Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat cu numele de Ștefan cel Mare și Sfânt.

Sergiu MUNTEANU
cercetător științific superior,
Centrul de Istorie și Cultură Militară

Artileria de altă dată - în carte unică păstrată

Muzeul cărții vă este un local cunoscut? Poate că nu, căci a fost creat acum 2 ani, pe 16 iunie, respectiv avem multe a descoperi, de la cele mai grele și vechi cărți, la cele minuscule, dar vechi și ele, încă dinaintea domniei lui Papură-Vodă.

Printre ele am zărit două cu tematică militară. Prima e un tratat despre artilerie și balistică, tipărit în 1591, la Nuremberg. Autorul ei, Hans Brechtel, a notat cunoștințele obținute de la tatăl

său, Stefan Brechtel, care a participat la asediul orașului Leipzig în 1546-47. Cartea ne învață cum trebuie de manipulat arma, ce trebuie de făcut în cazul în care arma a fost acaparată de adversar, ce pedeapsă primesc comandanții atunci când soldații își pierd armele pe câmpul de luptă ș.a.

Această lucrare scrisă cu alfabet gotic și copertată în velum, a făcut parte din biblioteca Academiei Militare Imperiale din Sankt Petersburg și nu a fost

identificată într-o altă bibliotecă din lume, ne-a comunicat Veronica Cosovan, șefa Secției Carte veche și rară a Bibliotecii Naționale din Moldova.

Cea de-a două se referă la luptele dintre daci și romani, scenele de război fiind reprezentate în 1500 de imagini. De fapt, cercetătorii se pot familiariza cu conținutul acestor și celor 30 000 de cărți rare în sala de lectură, purtând mănuși de bumbac. Cea mai veche carte din Muzeul cărții e din 1551.

Soarele darnic iubește omul harnic

Avem motive de a vorbi despre energia solară și de Ziua mediului (5 iunie) și de Ziua Mondială a Soarelui (21 iunie). Faptul că soarele este cea mai prietenoasă sursă de energie față de mediu, o știe și căpitan Ghenadie Melnic, șef Serviciu laborator, analizează, sintetizează, testează muniții din Baza de armament și muniții a Armatei Naționale. El și-a instalat panouri solare la balconul casei, dar nu procurate, ci create după propriile calcule: „Am cumpărat două celule, ceea ce e mult mai ieftin, le-am conectat între ele și am obținut energie electrică. În acest fel, economisesc și îmi stăpânesc niște curiozități în domeniu.”

Ofițerul are la balcon un mic laborator de creație și acolo își materializează toate proiectele, iar ele sunt multe și de scurtă durată: „De mic, îmi place să experimentez, mai ales în domeniul energiei electrice. Caut soluții ingenioase în internet, le aplic, modific și după ce finalizez trec la altele noi”.

Văduve văduvite de susținere

Pe 23 iunie marcăm Ziua internațională a văduvelor. Evenimentul, adoptat în 2010 de Organizația Națiunilor Unite, vine să sensibilizeze omenirea despre nedreptățile cu care se confruntă văduvele. Și care sunt acestea în cazul văduvelor din Moldova? În opinia doamnei Tatiana Nistor, a cărui soț a decedat pe 23 iunie 1992 la Tighina, văduvele și-ar dori niște scutiri la plata pentru serviciile comunale, o pensie pentru pierderea întreținătorului: „Noi beneficiem doar de scutiri la transport și deja o atenție din partea armatei o dată în an. În prezent, se schimbă legitimațiile, iar în cazul nostru nu știu cum să procedeze, pentru că nu există o lege cu privire la statutul de văduve.”

Văduvia militară în țara noastră s-a acumulat din mai multe războaie: al II-lea Război Mondial, Afganistanul și conflictul de pe Nistru, în care au decedat 286 de oameni, respectiv, multe soții au devenit văduve. Din numărul total, 13 sunt văduve de militari. An de an, Armata Națională, deși nu are alocate resurse speciale pentru acest compartiment, le susține de sărbători și în momente de cumpănă, ne-a informat locotenent-colonel Marcel Ciolpan, șef Secție protecție socială J1 Direcție personal și mobilizare.

Tot la inițiativa Ministerului Apărării, văduvele au fost scutite de taxa de întreținere a mormintelor din cimitirele din capitală. Cât despre alte forme de ajutor, văduvele de război și cele ale accidentului de la Cernobil le coordonează cu Casa Națională de Asigurări Sociale și organele administrației publice locale.

Rubrică realizată de Liuba VICOL

IUNIE

ÎȚI DOREȘTI O CARIERĂ MILITARĂ DE SUCCES?

Înscrie-te acum la Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, unica instituție de învățământ militar superior din țară, la una dintre specialitățile:

- infanterie,
- artilerie,
- comunicații și informatică.

AVANTAJE:

- studiile, cazarea, echipamentul și hrana sunt oferite gratuit;
- acordarea gradului militar primar „LOCOTENENT”;
- permis de conducere categoria “B”, “C” ;
- loc de muncă garantat.

ADRESA:

MD-2023, mun. Chișinău,
str. Haltei, 23

Telefoane de contact:

022-822-716; 022-822-700;
079771853; 079708598.

www.academy.army.md

